

INTERVIEW

Ilse Kleijne

i.kleijne@medischcontact.nl

 @medischcontact

'DE KANS WAS GROOT DAT IK NOOIT MEER WAKKER ZOU WORDEN'

Van ic-arts naar ic-patiënt door covid-19

Het bestaan van anesthesioloog in opleiding Coen Feron (28) kende vele 'eersten' de afgelopen weken. Hij was de eerste covid-19-patiënt die levend de ic van zijn ziekenhuis verliet. En de eerste patiënt in de eerste Nederlandse revalidatiekliniek voor covid-19-patiënten. En mogelijk komt hij ook als eerste in aanmerking voor een uitkering uit het zorgverlenersfonds van chirurgen Marijn Houwert en Sander Muijs.

Domme pech', verzucht Feron. Domme pech, dat uitgerekend hij als anesthesioloog in opleiding aan de beademing belandde, op zijn 'eigen' ic. Met enige schroom blikt hij desgevraagd terug op de fysieke en mentale achtbaan waarin hij is terechtgekomen. 'Ik ben maar een van de velen.' Hij is nog in de fase van opkrabbelen en verwerken. Maar dat de ervaring hem ook wat brengt, als arts en als mens, daar is Feron van overtuigd.

Vanwege een ic-stage, die onderdeel is van het derde jaar van zijn opleiding, bracht hij in februari zijn dagen werkend door op de ic. 'Ik zat in een strak dag-, avond- en nachtrooster. Ik heb nog meegemaakt hoe de wereld langzaam veranderde, hoe de ic zich voorbereidde op mogelijke scenario's als in Italië, met een schaduwrooster. Vanwege de grensregio waarin ons ziekenhuis zich bevindt, was de verwachting dat wij als een van de eerste ziekenhuizen met patiënten te maken konden krijgen.'

Die eerste coronapatiënt diende zich in de eerste week van maart aan. Bij de behandeling van de covid-19-patiënten 'ben je als aios anesthesiologie op de meest risicovolle momenten betrokken', realiseert Feron zich. 'Je hangt boven iemands luchtwegen bij intuberen en ballonneren.' Maar hij droeg wat hij moest dragen op die momenten. 'Ik weet niet waar ik het virus heb opgelopen. Ik had op het werk volledige bescherming aan. En in de supermarkt laveerde ik als een atleet door de gangen. Ik heb mijn best gedaan om niet besmet te raken.' Niet alleen als arts was hij daartoe gemotiveerd, ook privé, 'om te voorkomen dat geliefden besmet zouden raken'.

Mannengriep

Een paar dagen later kreeg hij griepige klachten. 'Mannengriep', grapt Feron en zijn vrouw over zijn gesnotter, gehoest en hangerigheid. Hij ziekte een paar dagen thuis uit en onderging in het ziekenhuis een keelwab, met toen nog negatieve uitslag. Dus eenmaal beter hervatte hij op een zaterdag zijn werk, klaar

om een nachtdienst in te gaan. Een thermometer die voor het personeel klaar lag, gaf wel tot zijn verrassing 38,7 graden koorts aan. 'Ik stond in dubio, omdat ik verder geen klachten had.' Na overleg met collega's werd besloten dat hij op de achtergrond zou meedraaien, voorzien van mondkapje.

'Maar in de nacht werd ik flink ziek. De klachten kwamen heftig terug, de koorts liep op. Ik ben in de vroege ochtend terug naar huis gegaan.' Thuis zakten de meeste klachten weer weg, maar de longproblemen hielden aan. Vanwege bronchitis had Feron puffers in huis. 'Ik was kortademig maar dacht als arts: dit lost Coen zelf wel even op.' Opnieuw grinnikten Feron en

'Ik kwam niet meer uit mijn kortademigheid'

zijn vrouw die dagen van de tweede episode over zijn mannengriep. Maar op dinsdag, tegen tien uur 's avonds, verging het lachen hem. 'Ik kwam niet meer uit mijn kortademigheid, de puffers hielpen niet, ik voelde toch wat paniek.' Een zwager die intensivist is werd geraadpleegd. 'Ik kon geen volzinnen meer uitbrengen.'

Intubatie

En toen ging het heel snel. De huisarts adviseerde hem naar het ziekenhuis te gaan. Bij het ziekenhuis stuurde zijn collega's hem meteen door naar de SEH in plaats van de triage-unit, in de overtuiging dat het om covid-19 ging – iets wat later bij een tweede test het geval bleek. 'Op de SEH stonden mijn ic-collega's al klaar, na een oproep dat er een gozer van 28 slecht binnenkwam.'

Daar werd hij gegrepen door angst toen zijn collega's vertelden dat hij geïntubeerd ging worden. Hij schreef erover in

blogs voor MC. 'Ik wist door mijn werk dat er op dat moment in Nederland pas een paar coronapatiënten levend van de ic waren gekomen, en in mijn ziekenhuis nog niemand. De kans was groot dat als ik zou worden geïntubeerd, ik nooit meer wakker zou worden.' Hij 'weigerde en vocht om niet die intubatie te krijgen'. Probeerde met zuurstofmasker op te laten zien dat hij het zelf kon. Als compromis kwam hij met zijn collega's overeen – 'voor hen moet het ook lastig zijn geweest' – dat er eerst een CT-scan van zijn longen zou worden gemaakt. Maar bij het overstappen van bedden zakte hij in elkaar en wist Feron 'dat het een verloren zaak zou zijn als ik het alleen zou doen'.

Op weg naar de scan had Feron nog het plaatsvervangend hoofd Anesthesie kunnen appen, die voor hem 'een tovenaar met luchtwegen' is. Zij deed zijn intubatie, nadat hij nog drie telefoontjes mocht plegen. De eerste, naar zijn vrouw, was onwerkelijk omdat zij de ernst niet zo inzag zoals hij deed. De tweede, naar zijn ouders, liep spaak omdat ze niet opnamen 'terwijl ik afscheid wilde nemen'. De derde, met zijn zus en zwager die intensivist is, liet hem extra voelen hoe zorgelijk zijn situatie was.

Paniek

Er volgden circa vier dagen ic-beademing. Dagen waarin hij vanwege zijn onrust met handen aan bed werd vastgebonden, maar zich eruit wist lost te worstelen en zijn beademingsbuis 'met maagsonde en al' eruit wist te trekken. Feron ontwaakte na een dag of vier uit zijn sedatie. 'Omdat ik in volledige paniek in slaap ben gebracht, was mijn lichaam waarschijnlijk zo gestrest dat die slaapmiddelen niet meer hielpen.' Van daaruit wist hij het op de ic te redden 'met extra zuurstof via neus en kapje'. Via monitors hield hij zijn parameters in de gaten.

Na een paar dagen kon hij naar een verpleegafdeling, geïsoleerd op de 'ebolakamer'. Ook daar probeerde hij controle terug te krijgen, door stiekem met zijn zuurstoftoevoer te spelen en te kijken wat het met zijn saturatie deed. 'Ik wilde

testen hoe ik eraan toe was.’ Dat leidde tot collega’s die verzuchtten ‘waar hij toch mee bezig was’. ‘Beschamend. Maar ik wilde zo graag weg uit het ziekenhuis. Ik werd gek van de isolatie. Ik had weinig kracht, energie, concentratie. Het was een twilightzone.’
Wat hem diep heeft geraakt, is het gevoel de controle kwijt te zijn. ‘Je kunt niks meer. Je wilt als arts niet de patiënt zijn.’ Dat zijn eigen collega’s hem naar de postoeel droegen en zijn billen moesten afvegen omdat hij er de kracht niet voor had, voelde ‘mensonterend’. En hij had niet verwacht hoe ontzettend hij fysiek contact miste, hoe eenzaam je je als patiënt kunt voelen. ‘Je ziet alleen mensen

in pakken, alleen ogen. Ik miste een hand op de schouder, iemand die mijn hand vasthield.’

Rollator

Weer een paar dagen verder werd Feron overgeplaatst naar een revalidatiekliniek. Sinds Pasen is hij thuis, en revalideert hij met fysiotherapie. Ook bij ‘die jonge gozer van 28 jaar’ is het spierverval groot, zelfs na een paar dagen ic. Bij de fysiotherapeut bleken grote spiergroepen nog maar een kwart tot de helft van hun kracht te hebben. Feron ‘strompelde’ met een rollator over de verpleegafdeling en door de revalidatiekliniek. ‘Na twee minuten voelt het alsof ik drie kwartier heb hardgelopen.

STEUNFONDS ZWIC

Het ZWic-fonds (Zorg na Werk in Coronazorg) werd begin april opgezet door traumachirurg Marijn Houwert en orthopedisch chirurg Sander Muijs. Zij willen – via geefvoorzorgverleners.nl – zorgverleners die door hun werk covid-19 hebben gekregen financieel steunen. Wie door een ic-opname al dan niet tijdelijk arbeidsongeschikt raakt, ontvangt 30.000 euro, bij overlijden ontvangen nabestaanden 50.000 euro. VWS-minister Hugo de Jonge heeft maximaal 10 miljoen euro toegezegd om het geldbedrag dat aan het fonds wordt gedoneerd, te verdubbelen.
Het fonds richt zich op arts-assistenten, ok-, anesthesie- en ambulancemedewerkers, huisartsassistenten en verpleegkundigen in ziekenhuizen, verpleeg- en verzorgingshuizen en wijkverpleging. De geldbedragen zijn bepaald na inbreng van een consultant en vakbonden. ‘Het doel is mensen twee jaar geruststelling te bieden op financieel gebied na een life-event’, aldus Muijs. ‘Het leed kunnen we niet wegnemen.’ Houwert: ‘We willen mensen de ruimte geven om op een goede manier te kunnen herstellen.’
Aanvragen kunnen vanaf mei worden ingediend. Houwert en Muijs hebben tot nu toe weet van één arts – Coen Feron – en twee ic-verpleegkundigen die in aanmerking komen voor een uitkering. ZWic-bestuurslid en voorzitter van de Nederlandse Vereniging voor Verzekeringsgeneeskunde (NVVG) Rob Kok zal met arbeidsrechtadvocaat Ruud Schepers en hogeschooldocent acute zorg en

SEH-verpleegkundige Wietske Blom alle aanvragen beoordelen. Dat gaat ‘snel, transparant en eenvoudig’, aldus Houwert. Er moet een verklaring bij worden aangeleverd dat iemand werkt met covidpatiënten, een ic-brief met diagnose en een toelichting wat de werkgever voor de werknemer heeft gedaan. ‘Die blijft primair verantwoordelijk, daar verandert het fonds niks aan.’ De toets is wel belangrijk, benadrukt Muijs. ‘We keren geld uit dat te goeder trouw is gedoneerd.’
Deze maandag zat er al zo’n 365 duizend euro in het fonds. Muijs en Houwert hopen dat, met de verdubbeling van de euro’s door VWS, nu meer partijen over de brug komen: huishoudens met een kleine bijdrage en organisaties als ‘supermarkketens, thuiswinkelorganisaties, farmaceuten en zorgverzekeraars’ met een grotere. Met het VWS-geld kan het fonds tot een omvang van 20 miljoen euro groeien en zo honderden zorgmedewerkers steunen. Houwert: ‘We hopen dat we het aantal mensen dat risico loopt overschatten. We gaan het zien.’
De twee chirurgen hebben het fonds opgezet terwijl hun trauma- en orthopedisch werk gewoon doorgaat. Ze draaien weken van 80 uur. Houwert: ‘Dit kunnen we alleen doen omdat onzer beider staven in UMC Utrecht en onze collega’s ons ondersteunen.’ Het opzetten is een teamprestatie, zegt Muijs. ‘Hier zijn we voor opgeleid door onze afdelingshoofden Cumhur Öner en Loek Leenen’, constateren ze. ‘Die leerden ons dat je nergens komt zonder team, en dat je moet zorgen voor de mensen met wie je werkt.’

PRAKTIJKPERIKEL

DOOR DE STROT GEDUWD

Fysiek heb ik nog een lange weg te gaan, ook qua conditie en energie.’
Daarnaast heeft hij last van ‘paniekaanval-
len, flashbacks naar het moment van
intubatie, naar de ic’. Eerdaags start daar-
om psychologische traumabegeleiding.
‘Ik heb mijn trauma opgelopen op mijn
eigen werkplek. Hoe reageer ik straks als
ik bij het bed sta waarin ik heb gelegen,
als ik een man van mijn leeftijd moet
intuberen?’
Feron is optimistisch over zijn terugkeer
op de werkvloer, maar durft niet in te
schatten hoelang dat duurt. Het gevoel
geluk te hebben gehad dat hij het kan
navertellen, wisselt zich af met schuld-
gevoel. ‘Naar de mensen die al weken op

‘Ik zal vaker even
praten met een
patiënt zodat die
tot rust komt’

de ic liggen en die minder goede kaarten
hebben. Naar mijn ouders, die zich zo’n
zorgen maken dat ze tien jaar ouder
lijken. Naar mijn collega’s, die voor me
klaptten toen ik van de ic af mocht, terwijl
zij het werk hebben gedaan. Ik keer waar-
schijnlijk pas weer terug als het hoogte-
punt van de crisis voorbij is. Ik ben die
held in de zorg waar iedereen het nu over
heeft niet. Terwijl mijn vak, anesthesio-
logie, nu juist op de voorgrond staat in de
coronacrisis. Dat voelt heel machteloos.’

Eyeopener

Toen hij op de ic lag, maakten vrienden,
familie en collega’s een filmpje waarin
ze hem toespraken. ‘Je kunt het bijna op
mijn uitvaart draaien’, grinnikt Feron.
Hartverwarmend, maar ook een eye-
opener, merkte hij: nogal wat naasten
typeerden hem ‘als arts of mens als
iemand die veel grappen maakt, die de

Als arts maar vooral als vader wilde ik graag inzage in de uitslag van het
bloedonderzoek van mijn minderjarige dochter. Ik belde het laboratorium en
de medewerker deelde mee dat er telefonisch geen uitslagen gegeven
worden vanwege de privacy. Terecht, dunkt me. Ik verzocht haar de uitslag
per post naar ons huisadres, zoals bij hen bekend is, te sturen. Ook dat was
niet mogelijk. Mijn begrip nam wat af, omdat naar mijn idee deze manier van
versturen waterdicht is. Vervolgens heb ik mij laten doorverbinden met de
klinisch chemicus, de eindbaas. Na lang soebatten streek hij met zijn hand
over zijn hart: hij zou de gegevens opsturen... als ik een scan van mijn
paspoort zou mailen, gewoon via Yahoo.
Dames en heren academici: laten we nadenken, de AVG die ons door de strot
geduwd is, met een flinke korrel zout nemen, en weer normaal aan het werk
gaan. Alsjeblieft.

Heeft u ook een perikel?
Stuur uw verhaal naar redactie@medischcontact.nl

vrolijke noot is. Die zegt dat het wel goed
komt’. Een mooi compliment, maar het
doet Feron ook inzien dat hij zijn eigen
zorgen soms wegstopt.
Dat is ook wat hij wil meenemen als les:
beter zorgen voor zichzelf en laten zorgen
voor zichzelf. Sinds zijn 8ste, toen zijn
grootvader werd geholpen door een pijn-
dokter, is hij op één doel gericht geweest:
de anesthesiologieopleiding in. ‘Ik was zo
gedreven, alles moest daarvoor opzij. Ik
wil leren meer rust te vinden, minder
doordenderen. Ik wil mensen meer toe-
laten. Ik wil op mijn 70ste kunnen zeggen
dat ik op mijn 28ste op de juiste manier
heb geïnvesteerd in mijn leven.’
En als arts wil hij er meer zijn voor zijn
patiënten. ‘Deze ervaring opent mij wel
de ogen dat het traject van een patiënt
niet eindigt bij de klapdeur van de ic.
Maar dat er een traject volgt van je eigen
lichaam weer leren vertrouwen.’ Ook

heeft hij ervaren hoe belangrijk het is als
een arts de tijd neemt, een hand even vast-
pakt. ‘Dat kan zo’n verschil maken. Ik heb
me voorgenomen vaker een krukje te
pakken en even te praten met een patiënt,
zodat die tot rust komt.’
Feron komt in aanmerking voor een uit-
kering van het steunfonds ZWiC (Zorg na
Werk in Coronazorg) voor zorgverleners
(zie kader). Hij zegt ‘geraakt’ te zijn door
het bestaan van het fonds, en het vooruit-
zicht dat hij financiële ondersteuning zou
kunnen krijgen via ZwiC. ‘Het zou me
helpen een nieuwe start te maken en voor
die kans ben ik hartstikke dankbaar.’■

web

Een link naar de blogs van Coen Feron en een
link naar steunfonds ZWiC vindt u onder dit
artikel op medischcontact.nl/artikelen.